

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

НАКАЗ
Хмельницький

№ _____

**Про затвердження Положення
про дистанційне навчання
у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії**

З метою забезпечення якості вищої освіти й належної підготовки здобувачів вищої освіти в академії

Н А К А З У Ю:

1. Затвердити і ввести в дію Положення про дистанційне навчання у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії (Додаток 1).
2. Відповідальному адміністратору (Колісник С.А.) забезпечити розміщення Положення на сайті академії.
3. Деканам факультетів, завідувачам кафедр, керівникам структурних підрозділів довести до відома працівників зміст Положення.
4. Науково-педагогічним, педагогічним і науковим працівникам академії керуватися Положенням під час провадження освітнього процесу.
5. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з науково-педагогічної роботи Поліщука О.С.

Ректор академії

Інна ШОРОБУРА

ПОГОДЖЕНО:

Голова Вченої ради	_____	Інна ШОРОБУРА
Проректор з науково-педагогічної роботи	_____	Олександр ПОЛІЩУК
Проректор з наукової роботи	_____	Олександр ГАЛУС
Проректор з гуманітарної освіти та виховання	_____	Валентина СЛЮЗКО
Проректор з економічних зв'язків	_____	Олена БІНИЦЬКА
Помічник ректора з міжнародних зв'язків	_____	Марія ВОРНИК
Декан факультету початкової освіти	_____	Ірина ДАРМАНСЬКА
Декан факультету дошкільної освіти та психології	_____	Леоніда ПІСОЦЬКА
Декан гуманітарного факультету	_____	Галина БУЧКІВСЬКА
Керівник наукового відділу	_____	Богдан КРИЩУК
Керівник навчально-методичного відділу	_____	Олена СЕВАСТЬЯНОВА
Керівник навчального відділу	_____	Марина САВЧЕНКО
Керівник відділу внутрішнього забезпечення якості освіти	_____	Тетяна ШВЕЦЬ
Завідувач практики	_____	Тетяна ЦЕГЕЛЬНИК
Голова профкому	_____	Лариса ЗДАНЕВИЧ
Голова студентської ради	_____	
Начальник відділу кадрів	_____	Валентина БАРАНОВСЬКА
Юрисконсульт	_____	Дмитро АНДРЕЄВ

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька обласна рада
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

«Погоджено»
Рішення Вченої ради академії
Протокол № 9 від 30.08.2021

«Затверджено»
Ректор Хмельницької гуманітарно-
педагогічної академії
_____ Інна ШОРОБУРА

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
У ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ

Хмельницький
2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про дистанційне навчання в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії (далі – Положення) визначає основні засади організації та здійснення дистанційного навчання в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії (далі – Академія).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», наказу Міністерства освіти і науки України №466 «Про затвердження положення про дистанційне навчання» та нормативних документів Академії.

1.3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.4. Завданням дистанційного навчання є забезпечення здобувачам вищої освіти, слухачам (слухачі післядипломної освіти, слухачі підготовчих курсів) можливості реалізації права на здобуття вищої освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.5. Дистанційне навчання в Академії здійснюється на базі платформи дистанційного навчання.

1.6. Технічне та інформаційно-технологічне забезпечення, організація і підтримка платформи в академії здійснюється Товариством з обмеженою відповідальністю «ІНТЕЛ-НЕТ-КОМ»

1.7. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

веб-ресурси навчальних дисциплін – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння освітніх компонентів, яке доступне через Інтернет за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів.

дистанційний курс – інформаційний продукт/ресурс, який є достатнім для забезпечення дистанційного навчання за окремою навчальною дисципліною;

інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету.

платформа дистанційного навчання – це відкрите віртуальне освітнє середовище, яке надає науково-педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, слухачам, широкі можливості щодо застосування сучасних технологій дистанційного навчання, розроблення веб-ресурсів навчальних дисциплін, організації інтерактивної взаємодії між науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, слухачами, а також управління процесом дистанційного навчання;

психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – це система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відео конференції, соціальні мережі тощо);

система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації освітнього процесу та контролю за ним через Інтернет та/або локальну мережу;

суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (здобувачі вищої освіти, слухачі) та особи, які забезпечують дистанційний освітній процес (педагогічні та науково-педагогічні працівники тощо);

технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у закладах освіти та наукових установах.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Метою реалізації дистанційного навчання в Академії є:

- надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційних комунікативних технологій за певними рівнями вищої освіти відповідно до державних стандартів освіти;
- надання здобувачам вищої освіти, слухачам освіти можливості отримати необхідні та поглиблені знання, набути досвід систематичного професійного самовдосконалення відповідно до обраної спеціальності та освітньої програми з використанням технологій дистанційного навчання;
- реалізація креативних підходів здобувачів вищої освіти та слухачів щодо вивчення освітніх компонентів;
- надання можливостей для здобувачів вищої освіти та слухачів дистанційно вивчати не тільки дисципліни індивідуального навчального плану, але й інші дистанційні курси, розміщені на платформі.

2.2. Основними завданнями Академії з впровадження дистанційного навчання є:

- забезпечити системний підхід щодо управління та організації дистанційного навчання в Академії, включаючи заходи мотивації всіх учасників освітнього процесу;
- розробляти та постійно оновлювати дистанційні курси, використовуючи технологічні можливості і педагогічні сценарії платформи;
- підтримувати, оновлювати та розширювати можливості інформаційно-технологічного та інфраструктурного забезпечення дистанційного навчання;
- надати можливість здобувачам вищої освіти та слухачам вивчати дистанційно освітні компоненти, передбачені індивідуальними навчальними планами спеціальності (освітньої програми), вивчати інші дистанційні курси, розміщені у платформі та отримувати відповідні сертифікати;
- забезпечити індивідуалізацію навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей здобувачів вищої освіти і слухачів;
- забезпечити підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Академії щодо розроблення і використання веб-ресурсів та психолого-педагогічних технологій дистанційного навчання.

2.3. Дистанційне навчання може реалізуватися як:

- спосіб організації та провадження освітнього процесу;
- форма організації та провадження підвищення кваліфікації;
- форма самоосвіти та самовдосконалення здобувачів вищої освіти;
- спосіб надання освітніх послуг слухачам та особам, що бажають пройти дистанційні курси та отримати відповідні сертифікати.

2.4. Дистанційне навчання в Академії передбачає дистанційне засвоєння освітніх компонентів (окрім практик), зо визначені індивідуальними навчальними планами, в тому числі складанні заліків,

екзаменів та проходження інших форм підсумкового контролю. Дистанційне навчання може застосовуватись для освітніх програм, якщо це не суперечить умовам реалізації освітньої програми чи стандарту вищої освіти, а також для надання освітніх послуг, пов'язаних із здобуттям вищої освіти, підвищення кваліфікації, вивченням за бажанням окремих дистанційних курсів тощо.

2.5. Обсяг, структура і якість знань, умінь та навичок, що набувають дистанційно, мають відповідати вимогам стандарту вищої освіти за спеціальностями.

3. УПРАВЛІННЯ ДИСТАНЦІЙНИМ НАВЧАННЯМ

3.1. Загальне управління дистанційним навчання здійснюється ректором академії.

3.2. Оперативне управління здійснює проректор з науково-педагогічної роботи шляхом вирішення загальних питань планування, організації, координації й контролю у сфері реалізації дистанційного навчання. До його функцій належить:

- забезпечення реалізації політики Академії у сфері дистанційного навчання;
- розроблення пропозицій і рекомендацій щодо поліпшення дистанційного навчання;
- розроблення критеріїв, засобів і систем контролю якості дистанційного навчання.

3.3. Заходи щодо планування, організації, контролю залучення науково-педагогічних працівників до процесу дистанційного навчання здійснює навчально-методичний відділ (далі – НМВ). НМВ співпрацює з навчальним відділом, та відділом внутрішнього забезпечення якості освіти, з Товариством з обмеженою відповідальністю «ІНТЕЛ-НЕТ-КОМ» щодо визначення перспектив розвитку дистанційного навчання в академії та реалізації концепції розвитку платформи.

3.4. Навчально-методичний відділ здійснює експертизу дистанційних курсів, розміщених на платформі та ухвалює рішення щодо їх доопрацювання, розміщення та функціонування.

4. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

4.1. Учасниками дистанційного навчання можуть бути:

- здобувачі вищої освіти;
- слухачі курсів підвищення кваліфікації;
- слухачі підготовчих курсів;

- науково-педагогічні працівники;
- фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, програмісти тощо.

4.2. Робочий час науково-педагогічних працівників, які забезпечують дистанційне навчання, регламентується наказом міністерства освіти і науки України від 7 серпня 2002 №450 та нормативною базою академії.

4.3. Освітній процес у формі дистанційного навчання в Академії організовується на підставі навчальних планів, розроблених відповідно до освітніх програм, які в свою чергу розробляють відповідно до стандартів вищої освіти і вимог технологій дистанційного навчання.

4.4. Дистанційне навчання здійснюється у наступних формах: дистанційні навчальні заняття; самостійна робота (виконання проектних завдань, домашніх контрольних робіт тощо); контрольні заходи. Основною формою організації дистанційного навчання є самостійна робота.

Самостійна робота передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються робочою навчальною програмою дисципліни, силабусом, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що складають методично-інформаційне забезпечення дистанційного курсу.

4.5. Основними видами дистанційних навчальних занять при дистанційному навчанні в Академії є: лекція, консультація, семінар, практичне заняття, імітаційне лабораторне заняття та інші.

4.5.1. Лекція у дистанційному навчанні – навчальне заняття, на якому здобувачі вищої освіти, слухачі отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку, як у синхронному режимі, коли студенти можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли студенти отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу. Допускається викладення лекційного матеріалу у вигляді веб-сторінок або іншому форматі, придатному для використання в мережі Інтернет.

4.5.2. Консультація у дистанційному навчанні – заняття в рамках якого здобувачі вищої освіти, слухачі дистанційно отримують відповіді від науково-педагогічних працівників на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень).

4.5.3. Семінар у дистанційному навчанні – це навчальне заняття, під час якого відбувається обговорення теми, проблемного питання, до якого

здобувачі вищої освіти, слухачі готують виступи на підставі виконаних дистанційно завдань.

4.5.4. Практичне заняття у дистанційному навчанні – це навчальне заняття, в рамках якого відбувається детальний розгляд окремих теоретичних положень освітнього компоненту та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань, сформульованих у дистанційному курсі.

4.5.5. Лабораторне заняття у дистанційному навчанні – вид навчального заняття, яке передбачає, що здобувачі вищої освіти, слухачі особисто проводять імітаційні експерименти чи досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни.

Лабораторні заняття у дистанційному навчанні залежно від освітньої програми (спеціальності) рівня матеріально-технічної оснащеності, можливостей створення і використання віртуальних лабораторій можуть проводитись у таких варіантах: повністю дистанційно з використанням відповідних моделювальних програм (симуляторів), віртуальних лабораторій тощо; частково - очно, а частково - дистанційно.

Віртуальні лабораторні заняття проводяться в синхронному або асинхронному режимі, для чого необхідно забезпечити індивідуальний доступ здобувачів та слухачів до відповідного програмного забезпечення, оцінювати протоколи виконання завдань та дозволити результати та коментарі. У разі необхідності проводити індивідуальні та групові консультації.

Перелік дисциплін, за якими не допускаються дистанційне виконання лабораторних робіт, визначають навчально-методичні комісії за спеціальностями.

4.6. До інших видів навчальних занять при здійсненні освітнього процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проектів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни, силабусом.

4.7. Контрольні заходи з певної освітньої компоненти при реалізації дистанційного навчання в академії включають проміжний (тематичний, модульний) та підсумковий контроль.

Контрольні заходи в Академії можуть здійснюватись дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відео конференції за умови забезпечення автентифікації того, хто навчається.

4.8. Для бажаючих навчатися за дистанційними курсами на платформі в межах інформальної освіти підсумковий контроль не є обов'язковим. Проте, отримання сертифікату про проходження певного курсу передбачає виконання усіх форм роботи, передбачених дистанційним курсом та проходження всіх форм контролю, передбачених розробником.

5. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЛАТФОРМИ

5.1. Для організації освітнього процесу на основі технологій дистанційного навчання Академія використовує платформу, що створена на базі:

- Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище)
- відеокурсів.

Платформа передбачає застосування інших програмних продуктів, призначених для реалізації дистанційного навчання.

5.2. При використанні Moodle:

- науково-педагогічні працівники можуть самостійно або за допомогою адміністраторів платформи створювати дистанційні курси, проводити навчання, розподіляти та перевіряти завдання, проводити всі види контролю тощо;
- здобувачі вищої освіти та слухачі отримують доступ до навчальних матеріалів, представлених у різноманітних формах (текст, відео, анімація, презентація тощо), а також мають можливість інтерактивного спілкування.

5.3. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання в Академії здійснює Товариством з обмеженою відповідальністю «ІНТЕЛ-НЕТ-КОМ».

5.4. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відео конференції тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;
- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускну здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання Академії цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах;

- програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.

5.5. Платформа розміщується на серверах Товариства з обмеженою відповідальністю «ІНТЕЛ-НЕТ-КОМ» та адмініструється його працівниками.

5.6. Веб-ресурси платформи включають:

- дистанційні курси, розроблені у Moodle, за якими здійснюється навчання здобувачів вищої освіти відповідно до навчальних планів під керівництвом і контролем науково-педагогічних працівників. Доступ до цих курсів відбувається за реєстрацією кожного учасника дистанційного навчання (Додаток 1).

- дистанційні курси, розроблені у Moodle, за якими здійснюється навчання слухачів підвищення кваліфікації. Доступ до цих курсів відбувається за реєстрацією кожного слухача.

5.7. Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНТЕЛ-НЕТ-КОМ» при адмініструванні платформи виконує такі функції:

- розробляє і підтримує сайт платформи;
- зберігає, накопичує і надає доступ до веб-ресурсів навчальних дисциплін;
- розподіляє права доступу всіх учасників щодо створення веб-ресурсів, проведення навчальних занять, контрольних заходів тощо;
- реєструє суб'єктів дистанційного навчання;
- надає технічну допомогу учасникам щодо створення веб-ресурсів, проведення навчальних занять, контрольних заходів тощо;
- зберігає та надає керівництву Академії статистичну інформацію щодо залучення науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, слухачів до процесу дистанційного навчання.

6. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В АКАДЕМІЇ

6.1. Створення, доповнення та корегування дистанційних курсів платформи здійснюється, переважно, науково-педагогічними працівниками Академії.

6.2. Дидактичне та методичне наповнення дистанційного курсу є спільною інтелектуальною власністю науково-педагогічних працівників та Академії. Авторське особисте немайнове право на службовий твір належить його автору. Виключне майнове право на службовий твір належить

Академії, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та/або цивільно-правовим договором між автором та Академією.

6.3. Академія отримує майнові права та право самостійного використання дистанційних курсів, які розроблені як юридичними, так і фізичними особами, на договірних засадах при повному збереженні авторських прав.

6.4. Для забезпечення якості дистанційного навчання науково-педагогічні працівники можуть включати такі елементи дистанційного курсу з наведених нижче:

- силабуси або робочі навчальні програми дисциплін;
- методичні рекомендації щодо використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- відео- та аудіо записи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою науково-педагогічними працівниками;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки та посилання на них;
- бібліографії тощо.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається кафедрами залежно від портфоліо навчальної дисципліни.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення набирає чинності з моменту введення його в дію наказом ректора.

7.2. Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися наказом ректора, проректора з науково-педагогічної роботи Академії.

7.3. У випадку внесення змін або доповнень у нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.